

עין משפט ונר מצוה

עג א מיי פ"ח מהל' שמיטה הלי"ח טוש"ע יו"ד סימן ט סעיף ז:

עד ב מיי שם הלי"ט ועיי' בשהגות וצ"מ טוש"ע שם סעיף ח: **ע**ה ב מיי שם הלכה יח טוש"ע שם סעי' ז: **עו** ד ד מיי פ"ה מהל' מאלכות אסורות הלי"ח ופ"ח מהל' שמיטה הלי"ב סמג עשין קג טוש"ע יו"ד סי' נה סעיף ה: **עז** ו ז מיי שם טוש"ע שם סעי' ז:

רבינו גרשום

הכא דפרעי' טבחי' שנתקינו ביקורין: ארבע בטרין. ד' אצבעות: בליטי שניכרין בין הבשר: אטותי קשים: כיון דזייגי צלולי: רוב בנין. וטרפה: צומת הגידים שאמרו ברובו דאי נפסקו צומת הגידים רוב אחד מהן טרפה: טעמא דאיכא תרי הא ליכא תרי לא כלום הא ליכא תרי ונפסק רובו של אחד טרפה אע"ג דנשתתיר בו שליש והיינו פליגא דרבנאי דסבירא ליה לשמואל אי נפסק חד מלחלת חוטי' של צומת הגידים ולא נשתתיר מאותו שפסק אלא שליש כשרה.

ואיכא דאמר מאי רובו רוב כל אחד ואחד שליש: אם רוב בשר קיים על העצם: זה היה מותר בהבמה והאביר: הכי קאמינא אבר שחיה ממנו. כלומר למעלה מן הארכובה שחיה ממנו מוטל באשפה כי. מותיב רב חסדא לא אם טיהרה שחיתת טרפה אותה כי: והא קא חזינו הכא דאבר המדולדל בה טיהרה וכיצד אמרת האבר עצמו מטמא במשא

אע"ג דשחטו את אמו: לוחביה ממתניתין נשחטה הבמה הוכשרו בדמיה כלומר דאין שחיטה עושה ניפול וכוללתו השחיטה ומטהר מידי נבלה בין האבר המדולדל ובין הבשר המדולדל. אי ממתניתין איכא לדחוייה בדדחין דאיכא למימר מאי הוכשרו הבשר הפורש מן האבר והבשר הפורש מן הבמה אבל אבר לא איכא למימר דלא: דיתוב וקאמר לה להא שמעתא דרב אם עור ובשר חופה אותו מותר האבר: עור הרי הוא כבשר אפי' לא חופה אותו אלא עור מותר: עור מצטרף לבשר. כלומר חציו עור וחציו כבשר: ולימא עור משלים לבשר. שיהא כבשר רוב:

עו:

מר בר רב אשי אמר בו'. פי' בקונטרס דכמר בר רב אשי קי"ל בכל דוכתי בר ממכתב אודיתא ומיפך שזועה וכן יש בסדר תנאים ואמוראים ור"ח פי' דקי"ל כוותיה בכל דוכתין בר ממיפך שזועה וחיורי וסימן כולו הפך לכן וחיורי היינו הך דשמעתין וכן פי' רבינו תם: **אִיפְסִיק** חד מינייהו **טרפה**. לא שייך למתני גבי יתר עליהן עוף (לעיל נ). משום דכשנפסק אחד מהן סוף כולן ליפסק: **וְאִם לֹא** זה וזה **אסור**. והא דקתני רישא נחתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה ה"ה נמי נשבר העצם ואין רוב בשר קיים ולאגז סיפא נקט נחתכו דלמטה אפי' נחתכו לגמרי כשרה:

רוב עוביו ואמרי' זה רוב הקיפו.

זימנין דמשכחת לה זה בלא זה שאין העצם עגול לגמרי אלא מרחיב מלד אחד ומליר מלד אחד ובקונטרס פירש צענין אחר:

למאי ליחוש זה חדא דא"ר יוחנן בו'. תימה דהתם גבי פסק פליגי משום דמר אזיל בטר השתא ומר אזיל בטר סוף כדמפרש כנידא זולין (פסחים פד.) ומה שייכא ההיא פלוגתא הכל לענין הגנה וי"ל משום דכרייתא קתני אס עור ובשר חופין אס רובו משמע דאי חשיב בשר מגין: **גידין שסופן להקשות**. צפרק כידא זולין (שם דף פד.) פי' בקונטרס גידי זואר ואין נראה דהכל מייית לה אגדי רגל ועוד דגידי זואר לעולם קשין הן ואין רגילות לאכלן זולין (שם פג.) הגידין והגותר והעלמות ישרפו לשעה עשר ופרין הני גידין היכי דמי אי גידי בשר ליכלניהו ואי דלייתור היינו נותר אלא פשיטא גידי זואר משמע שהם רגילים להיות נותר בכל שעה^{[?] א}ל

אבר אסור ובהמה מותרת מתקף לה רב נחמן לשמואל יאמרו אבר ממנה מוטל באשפה ומותרת א"ל רב אחא בר רב הונא לרב נחמן לרב גמי יאמרו אבר ממנה מוטל באשפה ומותרת א"ל הכי קאמינא אבר שחיה ממנה מוטל באשפה ומותרת שלחו מתם הלכתא כוותיה דרב הדור שלחו כוותיה דשמואל הדור שלחו כוותיה דרב ואבר עצמו מממא במשא מתיב רב חסדא ^אלא אם טיהרה שחיטת טרפה ואת האבר המדולדל בה דבר שגופה תטהר את העובר דבר שאינו גופה א"ל רבה ^בהדורי אפירכי למה לך אותיב ממתני' ^גנשחטה בהמה הוכשרו בדמיה דברי ר"מ ר"ש אומר לא הוכשרו א"ל מתני' איכא לדחויי בדדחין כי סליק ר' זירא אשכחיה ^הלרב ירמיה דיתבי וקאמר לה להא שמעתא א"ל ^ואיישר ^זוכן תרגמה אריוך בבבלי אריוך מנו שמואל והא מיפלג פליג הדר ביה שמואל לגביה דרב ת"ר נשבר העצם ויצא לחוץ אם עור ובשר חופין את רובו מותר אם לאו אסור וכמה רובו כי אתא רב דימי אמר ר' יוחנן רוב עוביו ואמרי לה רוב הקיפו ^אאמר רב פפא ה"הלכך בעינן רוב עוביו ובעינן רוב הקיפו אמר עולא אמר רבי יוחנן עור הרי הוא כבשר א"ל רב נחמן לעולא ולימא מר עור מצטרף לבשר דהא עור ובשר קתני א"ל אנן עור או בשר תנינן איכא דאמרי [אמר עולא] א"ר יוחנן יעור מצטרף לבשר א"ל רב נחמן לעולא ולימא מר עור משלים לבשר לחומרא א"ל אנא עובדא ידענא דההוא בר גזולא דהוה בי רבי יצחק דעור מצטרף לבשר הוה ואתא לקמיה דר' יוחנן ואכשריה א"ל בר גזולא קאמרת יבר גזולא דרכיך שאני הנהו גידין רכין דאתו לקמיה ^אדרבה אמר ^ברבה למאי ליחוש להו חדא ^גדאמר ר' יוחנן גידין שסופן להקשות נמגינן

צענין רוב עוביו. נכסה שלא יא' רוב החלל דרך נקב הבשר ושיא' רוב היקף הבשר שעל השכר קיים: **עור הרי הוא כבשר**. אס ניטל הבשר מתחת העור והעור חופה אס עוביו והיקפו כשר: **ולימא מר עור מצטרף לבשר**. לתומרא דליצעי חזיו עור וחזיו בשר: **אנן עור או בשר סנינא**. בזה כרייתא דלעיל: **ולימא מר עור משלים לבשר**. דליצעי רוב הכיסוי בבשר ומיעוטו עור להצטרף צין שניהם לכסוי רוב העצם: **בר גזולא**. שנשברה רגלו: **דרכיך**. עורו לפיכך חשוב כבשר: **הנהו גידין רכין**. דהוו מצטרפי לבשר וחופין רוב עצם הנשכר:

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

דוּגֵיג. לזולין קליר"ש לצניס קלת: **סתא חוטי הוו**. צומת הגידין: **אודא רוב בנין**. שהוא עצ משניהם וכיון דלזל רובא טרפה: **שני מחצריה**. עצ מחצרו: **נפליה**. נפלו קרפי"ר בלע"ז: **ברוב אחד מהם**. אס נפסק רובו של אחד מהם טרפה: **הא איכא פרי**. רובו קיים: **הסרבנל** של זמר ומעמידין

בית הזואר בחוט כמו שאלו עושין ברכאות: וכמר בר רב אשי קי"ל בכל דוכתי בר מתרתי מכתב אודיתא (שזועות דף מא.). ובשיעור צומת גידין אחר שנחלקו ולא אחתפרש הלכתא כמאן בשל תורה הלך אחר המחמיר [ע"ז א]. וטרפות דאורייתא הלכך מעילוי ערקומא עד מקום שמתפשטין כל מקום שחוטך שם הוי צומת הגידין ואפי' רכובה קיימת ועצם קיים טרפה: **העצם מן הארכובה**. אס נשבר העצם שם ורוב בשר שעל השצירה קיים. עור ובשר חופין רוב העצם: **זה וזה**. אכר ובהמה מותר: **ואס לאו זה וזה אסור**. ומתני' דקתני אס לאו אין שחיטתו מטהרתו דמשמע אכר אסור ובהמה מותרת אלמטה מן הארכובה קאמר: **אכר אסור**. משום מדולדל. ולשמואל מתני' צין למעלה ובין למטה קאמר ושני לה למתני' צין נחתכו לגמרי לנשבר העצם משום דהכל גידין קיימי: **ולרצ נמי**. בלמטה מן הארכובה יאמרו כו': **שחיה ממנה**. שהשמה תלויה בה: **מוטל באשפה**. דקאמר אכר אסור ואתה חותכו ומשליכו לאשפה: **כווסיס דרב**. דלמעלה מן הארכובה זה וזה אסור: **ואכר עלמו מטמא במשא**. דשחיטה עושה ניפול: **מיסיוני כו'**. אלמא אין שחיטה עושה ניפול: **הדורי אפירכי**. לאותובי מצרייתא שאינה ידועה לכל: **אופיב ממאני'**. שגורה בצית המדרש צפי כולם דתנן בהעור והרוטב (לקמן קס.) האכר והבשר המדולדלים נשחטה בהמה הוכשרו לקבל טומאת אוכלין אלמא אין בה טומאת נבלות: **לא הוכשרו**. התם מפרש טעמא: **דדדחין**. לעיל צפרקין (דף עג.) מאי הוכשרו אכר קאמר דאי נמי שחיטה עושה ניפול אין טומאת נבלה בבשר הפורש מן הסי דגידין ועלמות צעינן כדיליף התם: **להא שמעתא**. דרב דאמר לעיל אס לאו זה וזה אסור דרב ירמיה בר אבא תלמיד דרב הוה ואמר לה לשמעמיה דרב: **אריוך**. קרי שמואל על שם ^אאריוך מלך אלסר (בראשית ד) דהלכתא כוותיה דרבי: **רוב עוביו**. שלא יא' רוב עובי השצירה לחוץ אלא מיעוט חלל העצם נגלה ורובו נכסה: **רוב הקיפו**. עוביו של עצם לא מעלה ולא מוריד אס רוב היקף הבשר שסביב העצם על השכר קיים אפי' נהפך חלל העצם ויא' דרך נקב קטן כשר ואס רוב היקף העצם סביב השצירה מגולה אפי' כיונה בליטת ראש השצירה לזד בשר הקיים והרי כל חלל העצם נכסה אפי' הכי טרפה:

עור הרי הוא כבשר. אס ניטל הבשר מתחת העור והעור חופה אס עוביו והיקפו כשר: **ולימא מר עור מצטרף לבשר**. לתומרא דליצעי חזיו עור וחזיו בשר: **אנן עור או בשר סנינא**. בזה כרייתא דלעיל: **ולימא מר עור משלים לבשר**. דליצעי רוב הכיסוי בבשר ומיעוטו עור להצטרף צין שניהם לכסוי רוב העצם: **בר גזולא**. שנשברה רגלו: **דרכיך**. עורו לפיכך חשוב כבשר: **הנהו גידין רכין**. דהוו מצטרפי לבשר וחופין רוב עצם הנשכר: נמנין

מסורת הש"ס

א) עיין בהרה"ש בזה, ב) [לעיל עג.ג] א) גדה סה"ל: ד) [לעיל עג: לקמן קס:]: ה) [בכרות מז: וס"ג, ו] [שבת גג, א] [ז"ל דרשא, ח] [ז"ל רבא, ט] [פסחים פד, ו] [עיין פרש"י שבת נג, ד"ה שמואל ומש"ש על ירדן, ט] [נוע"ע מוס' יומא פג. ד"ה מר ומוס' סנהדרין כט: ד"ה מר ומוס' שזועות מא. ד"ה ולמר מוס' כטובות פד: ד"ה והוא דף נא. ד"ה אלמנה, ט] [נוע"ע מוס' פסחים פד. ד"ה גידין,]

גליון הש"ס

גמ' אבר בר פפא הוביר. לעיל ד' סה ע"א שנת ד' כ ע"א:

הגהות הב"ח

א) גמ' אשכחיה לרבי ירמיה בר אבא דיומי:

לעני רש"י

קליר"ש. בהירוש, צלולים. קרפי"ר. הוצא מסכך, התור.

מוסף רש"י

וראת האבר המדולדל בה. בשום בזהמה שנתקן ממנה אכר ומטהרה ותלוי מנקבת, דלמריקן בבעור והרובע (לקמן קס.) האכר המדולדל בבהמה ובמחיה מטמאה טומאת אוכלין ולא טומאת נבלות, מדקתני הוכשרו בדמיה, ואי נבלה תלוי הכשר איכא לגמרי, ואע"פ שאסורין בלחילה, כדקתני להציא האכר והבשר המדולדלים (דע"ל עג.), דבר שגופה. מלמטה עוד משום נבלה ואע"פ שאסורין בלחילה, כדלמריקן בבהמה המקשה (לעיל עג.) מובשר בשדה טרפה, מידי נבלה טהרו, דאין שחיטה עושה ניפול והוכשרו בדמיה לקבל טומאה בלא הכשר אחר (לקמן קכד.) יישר, יפה חלמרת (שבת טג) שפיר (ע"ז עג.) קאמרת (פסחים נג.) לעיר (ע"ז.) וכן תרגמה אריוך. שמואל קרי אריוך על שם שהיה בקי בדנין וטופס כמלך השופט על הארץ לשון ריבא מלך (שבת נג.) לשון מלך כמו גור ארזיה יהודה, להכי קרי לשמואל אריוך. דקיל' הלכה כשמואל בדניא כי היכא דדינא דמלכותא דינא (מנחות מד.)

מסורת הש"ס

[illegible]

גליון הש"ס

ד"ר בלשון בו' וי"ל
מסתמא וכו'. עיין מנחות
ע"ב תוס' ד"ה ומי.
ב"ב דף קלו ע"א
ולע"ג:

הגהות הב"ח

(גמ' ניקב מהו בסדק
הו בקלף מהו ניטל
שליש:

מוסף רש"י

לחכמים הנאמרים לרגל: א"ל רב
אדא בר מנשה. לבעל הבהמה: רבא
בריה דרב יוסף בר חמא. הוא רבא
בזר פלוגמיה דאביי: דהריפא סביניה.
זר פחות לו בסבא: מכדי נשבר
העצם ופלא אלא לחזק סנה. דבזרייתא לדעילי
מה לי נפל מנייה מה לי אימיה ההואיל
ועוד ובשר חופין את רובו כשרה:
מתקטקט מהו. בשר הנותר לכסות
הרוב אינו יחד אלא כאן מעט וכאן
מעט קציב העצם ואם תזרפהו הרי
רוב הקיפו נכסה: מהרומם מהו.
שהיה העצם במרדד וקלות וחופה את
רוב השאר: נכסה מהם. בשר הנשאר
לכסוי נקב: קודרו. נוטלו בסכין
כקדירת ארובה: איבעיא להו ניקב.
אותו בשר החופה נקב קטן בלא
חסרון: מהו. מי הוי ריעותא או לא:
נפדק. הבשר הנותר לכסוי מהו:
נקלף. מעל העצם אותו בשר החופה
ואינו דבוק בעצם מהו. א"ל רבא
בלא חסרון הבשר כשר: ניעול שלש
הסתמו. של עובי הבשר סמוך לעצם

הרי שני שלישי עליונים עומדים צאור
העור ושני שלישי עומדים כל שכן
והעור עומד צאור קאמר אלף כגון
צעלם ומחויקן: נקדה. הבשר בצפנין
אינו מעלה ארובה אלף לא אמרינן:
דקר הרופאים: מורף וריץ. עושה
הקדירה מדיקם העור לבשר וימינן
אמרינן אבר מן החי היא שגם היא
חישב עליה. לארילה: מעמאה עומא
אלף כשאר אוכל צעלמא הוא: אסור
יאל ראש הולד והרי הוא כילוד:
שאין זה קדושה דאע"ג דאין שליח כל
שלמים שהפילה שליו: תקצר. דריוין
מקום שהדרכים מתפרשים לשנים
מעשה כמעשים: גב' למה לי קמ"ה
וולא שריאם חטיטה: אסמכתא צעלמא
עור חמור. שהוא קשה ומאוס:

החצורה אלא לאכול מהן
ר"ל. פליג עליה צפסחים
הכא לאכשורי טרפה קאמי
אחמאי אישטיק והאמר רבא.

גִּמְנִין עֲלֵיהֶן בַּפֶּסֶח וְעוֹד ^(א) הַתּוֹרָה חֹסֶה מִמּוֹנֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל א"ל רַב פֶּפֶא ^(ב) לִרְבֵּה אֲר"ש בֶּן לִקִּישׁ וְאִיסוּרָא דְאֻרִייתָא וְאֵת אִמְרַת מֵאָה לִּיחּוּשׁ לָהּ אִישְׁתִּיק וְאִמְאָה אִישְׁתִּיק ^(ג) וְהָאִמֵּר רַבָּא הִלְכְתָּא כּוּוּתִיָּה דֲר"ש בֶּן לִקִּישׁ הֵגִי תֵּלֶת שָׁנִי הֵכָא דְהֵדֵר בִּיה ר' יוֹחָנָן לְגַבִּיה דֲר"ש בֶּן לִקִּישׁ דִּיא"ל אֵל תִּקְנִישְׁנִי בִלְשׁוֹן יְחִיד אֲנִי שׁוֹנֶה אוֹתָהּ הִוּוּא נִשְׁבֵּר הָעֵצִם וַיֵּצֵא לַחוּץ דְּאִישְׁתִּקֵּל קוֹרְטִיתָא מִיְּנִיה אֵתָא לִקְמִיה דִּאֲבִי שְׁהִיָּה ^(ד) תֵּלֶתָא רִיגְלֵי א"ל רַב אֲדָא בֵּר מִתְנָא זֵיל קְמִיה דִּרְבָּא בְּרִיה דִּרַב יוֹסֵף בֵּר חֲמָא ^(ה) דְּהִרְפָּא סְכִינִיה אֵתָא לִקְמִיה אִמֵּר מַכְדִּי נִשְׁבֵּר הָעֵצִם וַיֵּצֵא לַחוּץ ^(ו) תֵּנִי יְמָה לִי נָפַל מָה לִי אִיתִיהָ א"ל רַבִּינָא לִרְבָּא יִמְתַּלְקֵט מִהוּ מִתְרוּסֵס מִהוּ מִתְמַסְמֵס מִהוּ ^(ז) הֵיכִי דְמִי מִתְמַסְמֵס אִמֵּר רַב הוּנָא בְּרִיה דִּרַב יְהוֹשֻׁעַ כֹּל שְׁהִרּוּפָא ^(ח) קוֹדְרוּ אִיבְעִיָּא לָהּ הִנִּיקֵב מִהוּ ^(ט) נִקְלָף מִהוּ נִסְדָּק מִהוּ נִיטַל שְׁלִישׁ הַתַּחְתּוֹן מִהוּ ת"ש דִּיאִמֵּר עוֹלָא אִמֵּר ר' יוֹחָנָן עוֹר הָרִי הוּא כְּבִשְׁר דְּלִמָּא דִּקְנָה מִשְׁכָּא דִּידִידָא אִמֵּר רַב אֲשִׁי כִי הוּיֵן בִּי רַב פִּפִּי אִיבְעִיָּא לִן ^(י) נִקְדֵּר כִּמְיִן טַבְעַת מִהוּ וּפְשֻׁטָּנָא מִהָא דִּיאִמֵּר רַב יְהוּדָה אִמֵּר רַב דְּבֵר זֶה שְׁאֵלְתִּי לַחֲכָמִים וְלִרְוּפָאִים וְאִמְרוּ יִמְסְרֵנוּ בְּעֵצִם וּמַעֲלָה אֲרוּכָה אֲבָל ^(יא) פְּרוּזָא מְזוּרָף זִרְיָף אִמֵּר רַב פֶּפֶא וְהוּא דִּקְנָה גִּרְמָא דִּידִידָהּ **מִתְנִי** ^(יב) יְהוֹשׁוּעַ אֵת הַבְּהֵמָה וּמֵצֵא בָּהּ שְׁלִיא נֶפֶשׁ הִיפָּה תֹאכְלָנָה וְאִינֵיהּ מִטְמָאָה לֹא טוֹמְאָת אֹכְלִין וְלֹא טוֹמְאָת נְבִלוֹת חִישֵׁב עֲלֶיהָ מִטְמָאָה טוֹמְאָת אֹכְלִין אֲבָל לֹא טוֹמְאָת נְבִלוֹת ^(יג) שְׁלִיא שִׁיעִתָּה מִקְצָתָה אֲסוּרָה בִּכְאִילָהּ ^(יד) יִסְמִין וְלֹא בִּצְאָה יִסְמִין וְלֹא בְּבֵהמָה ^(טו) לְהַמְבַּכְרַת שְׁהַפִּילָהּ שְׁלִיא יִשְׁלִיכֶנָה לְכָלִּבִּים ^(טז) וּבְמִקְדָּשֵׁין תִּקְבֵּר וְאִין קוֹבְרִין אוֹתָהּ בְּפִרְשֵׁת דִּרְכִּים וְאִין תּוֹלִין אוֹתָהּ בְּאֵילָן מִפְּנֵי דִרְכֵּי הָאֻמּוּרִי **גַּמ'** מֵנָּה הֵנִי מִילֵּי דִת"ר יְכָל בְּהֵמָה תֹאכְלוּ לִרְבוֹת אֵת הַשְּׁלִיא יְכֹל אִפִּילוּ יֵצֵתָה מִקְצָתָה ת"ל אוֹתָהּ אוֹתָהּ וְלֹא שְׁלִיתָה מַכְדִּי ^(יז) אִין שְׁלִיא בִלָּא וְלֹא לְמָה לִי קִרָּא קִרָּא אֲסַמְכְתָּא בַּעֲלָמָא וְאִינֵיהּ מִטְמָאָה:

בעי' ר' יצחק בר נפחא יעור חמור ששלקו מהו

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

עז.

ח א מיי פ"י מהל' קרבן פסח הל"י:
 ז ב מיי פ"ח מהל' שחיטה הל"י"ג סמג
 שין סג טוש"ע יו"ד ס' נה סע"ט:
 ג מיי שם טוש"ע שם סע"ה:

א ד ה מיי פ"ה מהל'
מאכלות אסורות
ג"ח טוש"ע שם סעי' י:
ב ו מיי שם טוש"ע שם
סעי' יא:
ג ז מיי פ"ה מהל'
מאכלות אסורות
הלכה יג:

ד' ח מ"י פ"ב מהל'
טומאת
אוכלין
גט"ו ופ"א מהלכות
אבות הטומאה הלט"ו:
ה ט מ"י פ"ה מהל'
מאכלות
אסורו
הל"ג:

וְיִמְיָא פִּי מַהֲלִי
אִסְרוּרִי צִיָּה הִלִּיד
מִגֵּל לִאֲוִין קִיָּה וְעִשָּׁן רִמָּג
וְשׁוֹעֵי יוֹדִי סִי קֶלֶד סַעִי
: 7

זו כ ל מיי פ"ד מהלן
צבורות הל"י טוש"ע
יו"ד ק"י שטו סעי' ז:
זח מ מיי שס הלכה י:
זח נ מיי פ"צ מהלן
טומאת אוכלין
הלט"ו:

מורה אור השלם

- וְכָל בְּהֵמָה מִפְּרֶסֶת
רָסָה וְשִׁסְעֶת שְׁסֵעַ שְׁתִּי
רְסוֹת מַעֲלַת גְּרָה
בְּהֵמָה אֹתָהּ תֹאכְלוּ:
דְּבָרִים י"ד ו'

שיטה מקובצת

והאמר רבא הילכתא.
 ר' עי' תוס' בכורות דף
 יד ע"א ד"ה רב אשי:

רבינו גרשום

[illegible]

מסורתו סביב בעצם: הוא קנה משהו לדידה ולומר ששורש דבר הוא אהיה ששלוש התחלקן על עור דובק לבשר: נקדו כמו שבעה מהו. לומר הבשר תשובה את העצם קודר כרבי: מסירת בעצם. ולמה יש ההם קנה משהו לדידה ולומר ששורש דבר הוא אהיה ששלוש התחלקן על עור דובק לבשר: נקדו כמו שבעה מהו. לומר הבשר תשובה את העצם קודר כרבי: מסירת בעצם.

עין משפט
נר מצוה

צ א מיי פ"ב מהל' טומאת אוכלין

הט"ו:

ב [מיי פ"א מהל' אבות

הטומאה הלכה ז]:

צא ג מיי פ"ה מהל' מלקלות אסורות

הלכה י:

צב ד מיי פרק י' מהל' איסורי ביאה הלכה ט"ז טוש"ע יו"ד סי' קנז ס"י:

‏‏

שיטה מקובצת

אל וא"ת והא בריל קדישם הכל קדוש. נ"ב עיין תוס' וזבחם קיד דף ע"א ד"ה וקסבר:

‏‏

רבינו גרשום

אסור שליח נמי אסורה ולא צריך קרא למיסרא: לא נצרכה אלא אפי' שעשאן לצידי' קדרה כלומר אפי' בשילן ביותר כצדיק קדרה שבבשילן ביותר אין מטמאין טומאת נבלות. לעולם לטומאת אוכלין מיבעי ליה אי מטמא טומאת אוכלין ואם לאו ואי אמרת תנינא דמטמא טומאת אוכלין עור ששלקו אפי' שאר עורות מטמאין טומאת אוכלין כי שלקו חיבעי ליה עדיין עור חמור דמאי: א"ר אלעזר לא שנו אלא שאין עמה ולד כלומר מה דתנן שליח שיצאתה מקצתה אסורה באכילה דאין שליח בלא ולד אלא שאין עמה ולד במעי בהמה אבל יש עמה ולד במעי הבהמה אין חוששין לולד אחר דלא נימא אצ"פ שיש במעיה ולד שמה ולד אחר יצא עמה וריצא חוץ ממחיצתו הוה עם ושלחא ואסורה באכילה אלא דאי כי יש במעיה ולד אצ"ג חוץ אחרת: אלא אי אימור הכי אימור א"ר אלעזר לא שנו אלא שאינה קשורה בולד כו' כלומר מה דתנן שליח שיצאתה מקצתה אסורה באכילה אלא שמצא ולד במעיה ואין השליח קשורה באותו ולד אין אותה שליח מאותו ולד וחיישין לולד אחר שמה יצא עמה ולד אחר ונימוח אבל קשורה השליח באותו ולד שנמצא במעיה אין חוששין לולד אחר. וי' יוחנן אמר אנו אין לנו אלא שליח בלא ולד אלא שאין עמה כו' כלומר שלא נמצא ולד במעיה אבל נמצא עמה ולד במעיה בין קשורה כו'. תניא כותיה דר' אלעזר כו' כלומר דבקישור תליא מילתא: הריני מטיל עליה חומר שני ולדות כו' כלומר שיש לומר הכי בהמה חיה ועוף היו להן שליח אחרת ונמוחה והא שליח היה לה שפיר אחר ומטיל עליה חומרי שני ולדות אם הני זכרים חוששין שמה בהאי שליח נקבה היתה לה במעיה ונותנין עליה חומרי שני ולדות תשב שבעים (שמונים יום) ימי טומאה ונקבה ולא תהא לה ימי טהרה אלא ל"ג ימים: המבכרת שהפילה שליח ישליכנה לכלבים. כלומר מותרת לישראל בתנאה: מ"ט רובא בר

מקדש הוא כלומר בין זכרים בין נקבות כולן קדישם הן אם בהמת קדישם היא שהפילה. אילן שמשיר פירותיו כלומר טוען פירות יותר מדי עד ששבורין ענפי אילן: כי היכי פרסוס אלף דלדדרי חייל לא ניחא ליה כל כך שתקצר מטעם פרסוס כיון דלפילו ילדה דבר הקדוש לא צעי קבורה משום דצטל: **רובא בר מיקדש הוא.** משום דליכא נדמה דלא קדיש קאמר רוצא ולא כולה וא"ת ז' והא בולד קדשים הכל קדוש כדמוכח בתמורה בסוף פרק י' (כל הקרבנות) (דף י'.) דקאמר אלל כלאים טומטוס ואנדרוגינוס אי אתה מוצא אלף בולדות קדשים אלמא כלאים הנוגד מצהמה קדושה קדיש וכ"ש נדמה כדמוכח במרובה (צ"ק עה.) דקאמר השתא כלאים מרצה ליה נדמה מצעיא וי"ל דסוגיא דהתם כמאן דאמר ולדות קדשים צמעי אמן הן קדושים והכא למאן דאמר דהוימן הן קדושים * והא דנפל קדוש הכא היינו משום דליפנין מצבור דקדוש צצכורה כדדרשנין י' כצרכיות מדכתיב שגר אי נמי אפילו למאן דאמר צמעי אמן הן קדושים נקט הכא רוצא משום דליכא דמות דיונה דלא קדיש: י' ע' היטב מוספות וצחים פד: דג"ה ומוילא ועוד שם קיד. סד"ה וקסבר]

עז:

בנבֿלָתָהּ וְאֵא בעור וְאֵא בעצמות.
וּאִתְּ אַמְאִי לֹא מִיִּיתִי מִתַּנִּי' דְּהַעוּר וְהַרוּעַב (לָקֵטֵן קי'):
דַּתָּנ דְּהַדִּיל דְּהַעוּר אִינוּ מִנְטָרָף לַטּוּמֵא טוּמְאָת נִבְלוֹת וי"ל דְּמִיִּיתִי מֵהֵכֵא מִשּׁוּם דְּרִבָּה כִּר רַב חֵנֵא קֵאֲמַר עֵלֶה לֹא נִרְכַּה אֲלֵא עֲשָׂאן לְיִיקִי קִדְרֵה דִּלְמַתַּנִּי

לֹא מִנִּי לַמִּימַר דְּמַתַּנִּי אִלְנְטָרְפִין

לֹאשְׁמוּעִינַן מִשּׁוּם לִירוּף דִּלִּין מִנְטָרְפִין:
וְאֵא בעור. כַּשָּׂאן עֲלִיו חֵית בָּשָׂר דִּהְכִי אֲמַר צִהַעוּר וְהַרוּעַב

(לָקֵטֵן קכו'):
וְהַסֵּם נִמִּי דְרִשִּׁינַן צִנְצִלַתָּה וּלֹא צִקְנִילִת סַמוּמָה וְשַׁקּוּלִין הֵן י':

הַמַּפְלָת מִיַּן בַּהֲמָה וַחֲיָה. לֹא הִיוּ מִנִּי לַמִּינָקָט נִפְל

מִשּׁוּם דַּתּוֹךְ שִׁלְשֵׁה מוֹלִין צו אֵת שֶׁשִּׁלֵּא כִּדְאֲמַר י' רַבֵּא צַפ' הַמַּפְלָת (מִהֵּ דף סו'):
הָרִינִי מִשִּׁיר עֲלִיָּה חוּמַר ב' וְלִדּוֹת. בַּקּוּנְטֵרַס פִּי' דִּלְתֵּא כִּרְצֵנן אֲבֵל מִתּוֹךְ הַלָּשׁוֹן דְּחוּמַר שֵׁנִי וְלִדּוֹת מִשְׁמַע כִּר"מ דַּחֲשִׁיז וְלִדּוֹת צִהַמָּה חֵיה עוּף וּכְגוֹן דִּהֵן צִהַמָּה הִיוּא זִכֵּר דִּלִּי הִיוּא נִקְצֵה לֹא נִפְקֵא מִינֵה מִידי בַּחֲשָׁשׁ שֶׁל שִׁלֵּא אֵס לֹא הִיכֵא דַחַד קוּדַס שְׁקִיעַת הַחֲמָה וַחַד לֹאֲחִר שְׁקִיעָה כִּדְאֲמַרִּינַן גַּבִּי סַנְדֵּל צִפְרָן הַמַּפְלָת (שֵׁס דף כה):
אִי נִמִּי י"ל דִּלְתֵּא מִתַּנִּי' כִּרְצֵנן דִּלֵּא חֲשִׁצִינָא לִיֵּה וְלֹא חוּמַר שֵׁנִי וְלִדּוֹת הִיוּ מִשּׁוּם שִׁלֵּא גּוּפָה וּלֹא מִשּׁוּם צִהַמָּה וְנוֹתִינַן לֶה חוּמַר זִכֵּר וְנִקְצֵה וּמִיֵּהוּ אִי כִּרְצֵנן אֲחִילָה הִוֵּה לִיֵּה לַמִּימַר תַּשַּׁז לִזְכֵּר וְלִנְקֻצָּה וְלִנְדֵּה דִשְׁמֵא אִין כֹּאן וְלֹא אַחַד וּלְפִירוּשׁ הַקּוּנְטֵרַס אַחֵי שְׁפִיר הֵא דִּלֵּא קֵאֲמַר וְלִנְדֵּה דִּהִיינו חוּמַר שֵׁנִי וְלִדּוֹת דְּקֵאֲמַר וּאִתְ' לֵב מַה שְׁפִירֵשׁ דִּנְקָט צִהַמָּה וְחֵיה דּוּקֵא אֲבֵל הַפִּילָה נִפֵּל לֹא חִיִּישִׁינַן לִילֵד אַחֵר כִּיוִן דִּילַנְה כִּי אֲוֹרַחֵא הֵא מִתַּנִּי' יִלְדֵּה כִּי אֲוֹרַחֵא וְחִישִׁינַן צִלְינֵה קְשׁוּרֵה לִילֵד אַחֵר וּמֵאִי סִיעֵיתָא מִיִּיתִי לִר' אֲלַעזֵר אֲדַרְבַּה קֵשִׁא לִיֵּה מֵהֵךְ צִרִייתָא דִּנְקָט חֵיה עוּף דּוּקֵא וּסִיעֵיתָא לִר' יוֹחַנָן וי"ל דִּלִּין דִּלְכֵּר תַּלִּיו צִבִּי אֲוֹרַחֵיה אֲלֵא פִּשְׁעִיטֵא לִיֵּה לַמַּסְדֵּר הַשִּׁי"ם דִּצְבוֹרַת הָאֲדָם תַּלִּיו הַטַּעַם שְׁרָגִילָה שְׁלִיתָה לַהֲתַעַבֵּב אֲבֵל אַחֵר צִהַמָּה וְחֵיה עוּף וּלֹא שֵׁא צִמְעִי אֲשֶׁה וּלֹא שֵׁא צִמְעִי צִהַמָּה אִין הַשִּׁלֵּא רִגִּילָה לַהֲפַרֵּד מִן הוּלַד אֲפִי' יִלְדֵּה הַצִּהַמָּה צִר קִיִּימָא וּאִתְ' דִּהֲכֵא קַתְּנִי שְׁמֵא נִימוּחַ מִשְׁמַע דַּסְפָּקֵה הוּא וּאִי"כ אַמְאִי אֲסוּרֵה הַשִּׁלֵּא

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

לְטוּמֵאָם נִבְלוֹת. אֵס נַעֲשֵׂה בָּשָׂר לַהֲחַצֵּב כִּנְצִלַת הַחֲמוּר עֲנַמָּה:
לֹא נִרְכַּה. לַמַּעוּטִינֵיהוּ דִּהֵא וְדִלִּי לֹאֹ בָּשָׂר נִינְהוּ:
אֲלֵא שְׁנַעֲשֵׂה לִיקִי קִדְרֵה. בַּשֵּׁלֵן הִרְבֵּה עִם תַּצְלִין:
לְעוּלָם לְטוּמֵאָם אוֹכֵלִין. י' וּמַתַּנִּי' לֹא אִיפִשִׁיט דִּהַסֵּם עוֹר שַׁשְׁלָקוּ תַּנִּיֵּא וּצִהַר צִהַמָּה אַחֲרַת קַמִּיַּירִי אֲבֵל עוֹר חֲמוּר מֵאִיס:
אֲלֵא שָׂאִין עֲמָה וְלֵד. בַּחוּתֵם שַׁצְפִּינַס:
אֲבֵל יֵשׁ עֲמָה וְלֵד. וְרוֹאִיס אֲנוּ רֶאָשׁוּ וְרוּבּוּ לַפִּנִּיס:
אִין חוּשְׁשִׁין. שְׁמֵא עוֹד הִיֵּה וְלֵד אַחֵר עִם זֶה וִינֵא וְשִׁלֵּא זו שְׁלוּ הִיֵּא זֶה שַׁצְפִּינַס כִּכֵּר יֵתֵה שְׁלִיתוּ וּמ"מ שְׁלֵיֵא זו אֲסוּרֵה דִּשְׁמֵא שֶׁל וְלֵד אַחֵר הִיתָה:
וְהֵאֲמַר ר' ירמיה לְחוּמַרֵּא אֲמַרֵּה ר' אֲלַעזֵר. דִּכֵּר זֶה שְׁהִיֵּה מַחֲמַר מִר' יוֹחַנָן:
לֹא שֵׁנִי. דִּלְאֲסוּרֵה צִאכִילָה דִּמִּשְׁמַע אֲפִילוּ יֵשׁ עֲמָה וְלֵד צִפִּינַס:
אֲלֵא שְׂאִינֵה קְשׁוּרֵה צו. דִּהַתֵּם אִיכֵא לַמִּימַר לֹהֵ שַׁצְפִּינַס הִיתָה שְׁלֵיֵא אַחֲרַת וְנִמּוּחָה וִינֵתֵה וְשִׁלֵּא זו שֶׁל וְלֵד אַחֵר הִיתָה וְנִמוּחַ וִינֵא:
אֲבֵל קְשׁוּרֵה צו. וְדִלִּי שְׁלֵיֵא זו שְׁלוּ הִיתָה וּמוֹתַרַת צִאכִילָה:
וְר' יוֹחַנָן אֲמַר אֲנוּ אִין לָנוּ. שְׁתֵּהֵא אֲסוּרֵה צִאכִילָה:
אֲלֵא שְׁלֵיֵא. שִׁינֵתָה מִקְצָתָה וְאִין עֲמָה וְלֵד צִפִּינַס דִּהַתֵּם חִיִּישִׁינַן שְׁמֵא יֵנֵא מִיחוּי הוּלַד שֵׁס:
אֲבֵל יֵשׁ עֲמָה וְלֵד. אֲפִי' אִינֵה קְשׁוּרֵה צו מוֹתַרַת דְּצִדִּידִיָּה תַּלִּינַן לֶה:
מִיַּן צִהַמָּה חֵיה עוּף. וְרַצֵּנן הִיֵּא דִלְאֲמַרִּי בַּמַּסַּכַּת נִדֵּה (דף כה.) כֹּל שָׂאִין צו מַלּוּרַת אֲדָם אִינוּ וְלֵד:
אִין חוּשְׁשִׁין לִוְלֵד אַחֵר. וְאֵס נִפְתַּח הַקֶּצֶר בִּלֵּא דֵם דִּהוּאִי לִידֵּה יִשְׁתַּחֲא טַהוּרֵה:
אִינֵה קְשׁוּרֵה צֵהן הִרִינִי מַטִּיל. עַל אֲשֶׁה הַזֹּאת:
חוּמַר שְׂאִי וְלִדּוֹת. דְּחוּשְׁשִׁין שְׁמֵא הִיֵּה בִּשְׁלֵיֵא זו וְלֵד גִּמּוּר נִקְצֵה וְתַשַּׁז עֲלִיו לִנְקֻצָּה וְאֲפִי' צִלִּידֵה יִצִּישְׁתָּא טַמְאָה שַׁצְוַעִיס דְּכִין נִקְצֵה מַחֲמַת סַפֵּק וְלֵד אַחֵר וּגַם חוּמַרּוּ שֶׁל זֶה נִטִּיל עֲלֵיהּ וְנֵאֲמַר וְלֵד זֶה מַשְׁלֵיֵא זו וְלֹא הִיֵּה צֶה וְלֵד אַחֵר חוּ אִינֵה וְלֵד וְאִין לֶה שׁוּם יַמִּי טוֹהַר וְהִיינו חוּמַרַּר שְׂאֵס לֹא נִמְאָל זֶה עֲמָה קִי"ל בַּמַּסַּכַּת

נִדֵּה (דף כד:) הַמַּפְלָת שְׁלֵיֵא תַּשַּׁז לִזְכֵּר וְלִנְקֻצָּה וְנוֹתִינַן לֶה מִיֵּהֵא יַמִּי טוֹהַר שֶׁל זִכֵּר דִּלִּין שְׁלֵיֵא בִּלֵּא וְלֵד אֲבֵל לִזוּ אִין יַמִּי טַהוּרֵה:
שְׁמֵא נִימוּחַ שְׁפִיר שֶׁל שְׁלֵיֵא זו. לֹאֹ שְׁלוּ הִיתָה. אֲלֵמֵא דִּנִּיבְחוּשׁוּ שְׂאִינַן לֵן צִין קְשׁוּרֵה לִשְׂאִינֵה מַסְפָּקִינַן לֶה צִשְׁלִית הַצִּכּוּר:
דִּכֵּר הַקְּדוּשׁ צִצְבוּרֵה. אֵס הִיֵּה זִכֵּר:
נִדְמָה. קוּנְטֵרְפִיט"א. רַחַל שִׁילְדֵה מִיַּין עוּ אִו עוּ שִׁילְדֵה דְּוִמָּה לִרַחַל וְאֲמַרִּינַן צִצְבוּרֵת (יב.) דִּלֵּא קִדִּישׁ דִּכְתִּיב אֵךְ צִכּוּר שׁוֹר [בַּמַּדְבָּר יח] עַד שִׁיֵּהֵא הוּא שׁוֹר וּצִכּוּרֵה שׁוֹר:
וְכֵל הַיּוֹלְדוּם דִּרְכָן לִילֵד מַחֲלֵה זָכִירִים וּמַחֲלֵה נָקִבוֹת. הַלֵּכָן וְלֵד זֶה סַפֵּק זִכֵּר סַפֵּק נִקְצֵה וְנִקְצֵה לֹא קִדְשֵׁה וְאִתְ'ל זִכֵּר הוּא שְׁמֵא נִדְמָה הוּא:
הוּוּ לֹהוּ זָכִירִים מִיעוּטֵא. וְלַמִּיעוּטֵא לֹא חִישִׁינַן:
רוּצָא צִר מִיקְדֵּשׁ הוּא. צִין זִכֵּר וּצִין נִקְצֵה חוֹן מַנְדִּמָּה:
יֵשׁ צו מִשּׁוּם רַפּוּאָה. כִּגוֹן מַשְׁקָה אִו סָס אִו לַחֵשׁ שְׁלוּחֵשׁ עַל הַמַּכֵּה:
אִין צו מִשּׁוּם רַפּוּאָה. כִּגוֹן שְׁעוּשִׁין שֶׁלֵּא עַל הַחוּלִי כִּגוֹן קְצוּרַת שְׁלֵיֵא צִפְרַשַׁת דִּרְכִּיס וּכִיוֹאֵל צֶהֱם שְׁדוּמִינַן לִנְיֹחוּשׁ:
דִּנִּיבְחוּשׁ

שְׂאִינַן לֵן צִין קְשׁוּרֵה לִשְׂאִינֵה מַסְפָּקִינַן לֶה צִשְׁלִית הַצִּכּוּר:
דִּכֵּר הַקְּדוּשׁ צִצְבוּרֵה. אֵס הִיֵּה זִכֵּר:
נִדְמָה. קוּנְטֵרְפִיט"א. רַחַל שִׁילְדֵה מִיַּין עוּ אִו עוּ שִׁילְדֵה דְּוִמָּה לִרַחַל וְאֲמַרִּינַן צִצְבוּרֵת (יב.) דִּלֵּא קִדִּישׁ דִּכְתִּיב אֵךְ צִכּוּר שׁוֹר [בַּמַּדְבָּר יח] עַד שִׁיֵּהֵא הוּא שׁוֹר וּצִכּוּרֵה שׁוֹר:
וְכֵל הַיּוֹלְדוּם דִּרְכָן לִילֵד מַחֲלֵה זָכִירִים וּמַחֲלֵה נָקִבוֹת. הַלֵּכָן וְלֵד זֶה סַפֵּק זִכֵּר סַפֵּק נִקְצֵה וְנִקְצֵה לֹא קִדְשֵׁה וְאִתְ'ל זִכֵּר הוּא שְׁמֵא נִדְמָה הוּא:
הוּוּ לֹהוּ זָכִירִים מִיעוּטֵא. וְלַמִּיעוּטֵא לֹא חִישִׁינַן:
רוּצָא צִר מִיקְדֵּשׁ הוּא. צִין זִכֵּר וּצִין נִקְצֵה חוֹן מַנְדִּמָּה:
יֵשׁ צו מִשּׁוּם רַפּוּאָה. כִּגוֹן מַשְׁקָה אִו סָס אִו לַחֵשׁ שְׁלוּחֵשׁ עַל הַמַּכֵּה:
אִין צו מִשּׁוּם רַפּוּאָה. כִּגוֹן שְׁעוּשִׁין שֶׁלֵּא עַל הַחוּלִי כִּגוֹן קְצוּרַת שְׁלֵיֵא צִפְרַשַׁת דִּרְכִּיס וּכִיוֹאֵל צֶהֱם שְׁדוּמִינַן לִנְיֹחוּשׁ:
דִּנִּיבְחוּשׁ

שְׂאִינַן לֵן צִין קְשׁוּרֵה לִשְׂאִינֵה מַסְפָּקִינַן לֶה צִשְׁלִית הַצִּכּוּר:
דִּכֵּר הַקְּדוּשׁ לֹא צִעִי קְצוּרֵה מִשּׁוּם דִּצְטַל:
רוּבֵא בר מִיקְדֵּשׁ הוּא. מִשּׁוּם דִּליכֵא נִדְמָה דִּלֵּא קִדִּישׁ קֵאֲמַר רוצא ולא כולה וא"ת ז' והא בולד קדשים הכל קדוש כדמוכח בתמורה בסוף פרק י' (כל הקרבנות) (דף י'.) דקאמר אלל כלאים טומטוס ואנדרוגינוס אי אתה מוצא אלף בולדות קדשים אלמא כלאים הנוגד מצהמה קדושה קדיש וכ"ש נדמה כדמוכח במרובה (צ"ק עה.) דקאמר השתא כלאים מרצה ליה נדמה מצעיא וי"ל דסוגיא דהתם כמאן דאמר ולדות קדשים צמעי אמן הן קדושים והכא למאן דאמר דהוימן הן קדושים * והא דנפל קדוש הכא היינו משום דליפנין מצבור דקדוש צצכורה כדדרשנין י' כצרכיות מדכתיב שגר אי נמי אפילו למאן דאמר צמעי אמן הן קדושים נקט הכא רוצא משום דליכא דמות דיונה דלא קדיש: י' ע' היטב מוספות וצחים פד: דג"ה ומוילא ועוד שם קיד. סד"ה וקסבר]

הדרן עלך בהמה המקשה

מקדש הוא כלומר בין זכרים בין נקבות כולן קדישם הן אם בהמת קדישם היא שהפילה. אילן שמשיר פירותיו כלומר טוען פירות יותר מדי עד ששבורין ענפי אילן: כי היכי

מסורת הש"ס

(א) עירובין כח: (ג) נדה כו: (ג) שבת סו: (ד) [שבת שם וע"ש היטב ובפרש"י דהתם] (ה) צ"ל וממתניתא, (ו) ע"י מוס' לקמן קטו: ד"ה צנבלתה, (ז) ז' [צ"ל רב], (ח) [צ"ל יס בקרבנות], (ט) [לימא שם אלף צנכורות ג.].

‏‏

תורה אור השלם

1. וְכִי יָבוֹת מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הָיָא לָבֶם לֹאֲבֹלָה הִנְגַּע בְּגִבְלָתָהּ יִטְוֵא עַד הָקָרָב:
ויקרא יא לט

‏‏

גליון הש"ס

תוס' ד"ה רובא וכו' והא דנפל קדוש. עיין וצחים דף פ"ב ע"ד מוס' ד"ה ומוילא:

‏‏

זעני רש"י

קונטרספיט"א [קונטרספיט"א]. דומה לסוג אחר.

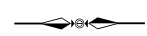
‏‏

מוסף רש"י

עור ששלקו. מטמא, אכל במחצתה גרידתא לא, ושלח אפילו במחצתה גרידתא (שורבין כח:) דק"ל דמחצתה משויא אוכלא כל מידי דמצי למיכליה ואע"ג דלאו אורחיה (לקמן קכא.) חומרי שני ולדות. אס זה זכר חיישין דלמא נקבה הוה הסא דשליח ותשז לזכר ולנקבה, ולרצנן דלמרי המפלת חיה ועוף אפילו ולד מאי חומרא איכא דהאי ולד, מחמרין עלה למימר ליכא שום ולד ואין לה דם טוהר והיינו חומרא דיליה ומשום שליח מטמאין לה שנושים (נדח כו.) שואני אומר. ולד היה עם השליח ונימוח שפיר של שליח, שפיר, ולד (שס.) שואני נימוחה שליותו של שפיר. כלומר ושליותו של זה שלפניו נימוח וחו אינה שגל, הואיל ואינה קשורה צו (שס.) שיש בו משום רפואה. שגליית רפואתו, כגון שתיית כוס ותחנונות מכה (שבת טו.) דרכי האמורי. יחוש הוא, וכמיז (ויקרא יח) ובחוקותיהם לא מלכו (שס.) אין בר רפואה. כגון לחש שאינו ניכר שהיא מרפא (שס.)

מסורת הש"ס

(א) סוטה לז: נדה סו. שבת סו. מ"ק ה. ט) [עין מוס' לקמן פ. ד"ה חולין]. (ג) [ע' מוס' שם ד"ה הראשון]. (ד) [ינמות ט. וס"ג]. (ה) [לקמן עט: הספרים, י) ו]יקרא כב]. (ח) [נדרים יב, ט) ו]קדשין (ט) [ע' טב מוס' מ: ט). (י) [עין לענין וכו' זבחים לג: ד"ה לענין וכו' דעשה דפסח שם זו כרת חמור ודמ].

תורה אור השלם

- ↑ והַצִּירָע אֲשֶׁר בּוֹ הִגָּע בְּגָדָיו יִהְיֶה פְּרָמִים וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה פְּרוּעַ וְעַל שָׂפָם יַעֲטֶה וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא: וְיִקְרָא יָג מֵה שׁוּר אוֹ כֶּשֶׁב אוֹ עוֹ כִּי יוֹלֵד וְהָיָה שֹׁבַעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה לְקַדֵּשׁ אִשְׁהָ לָּקֵי: וְיִקְרָא כֵּך כּו גִּבּוֹר אוֹ שׂוּד אוֹ שׂוּד אִתּוֹ וְאֵת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחָטוּ בַּיּוֹם אֶחָד: וְיִקְרָא כֵּך כּח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה צפני הצית ושללא בפני הבית בזמן הבית ושלא בזמן הצית:

מוסף רש"י

דניכחוש חיליה. שעל ידי שהוא שמן וכחו רב פירותיו נטריין (שבת יט.) דליחזיוה אינשי. ולסימנא עבדי ליה לאודעי דמשיר פירותיו (שם). וטמא טמא יקרא. הוא עלמו אומר טמא, רחוקו מעלי (שם) כלמר סורו מעלי טמא הוא (סוטה לב:).

הדרן עלך בהמה המקשה

אותו ואת בנו נוהג בכלאים ובכוי. כי מן המס ומן הנזיה, ואע"פ דשור או שה כמיז ולא כמיז כזי ואיל (לקמן עט:).

בהמה המקשה

דניכחוש חיליה. שמרוב שומנו הוא משירין: **לחזיוה אינשי**. סימן הוא שמשיר פירותיו: **וטמא טמא יקרא**. לועק ואומר טמא הוא: **כוצא**. אשכול תמרים וסימן הוא שמשיר פירותיו: **כי האי פנא**. לבקש עליו רצים רחמים:

הדרן עלך בהמה המקשה

אותו ואת בנו. משום דבעי למימר בחולין ובמוקדשים דלנטריך למילף מקראי כדילפינן בגמרא תנא נמי צאריך וצח"ל דלא אציטריך דהא חוצת הגוף היא וחוצת הגוף נוהגת בין צאריך ובין צח"ל: **צפני הצית** (א). בזמן הצית, צפ' צתא (לקמן דף קלח:). מפרש אמאי נקטיננה: **שניהם כשרים**. משום דבעי למיתני סיפא שניהם פסולין וצגמרא מפרש אמאי נקטיננה: **והשני סופג**. משום לאו דאותו ואת בנו⁽¹⁾. ולא שגא שחט את האם מחלה ולי"ש שחט את הבן מחלה לא שגא שחטיניהו חד גצרא ולא שגא מרי גברי יליף בגמרא [פג]. דחייב: **הראשון חייב כרס**. משום שחוטו חוץ אכל השני פטור מן הכרת דכיון דנשחטה אמו שזז אינו ראוי הבן ליטשט צפנים דפסול משום מחוסר זמן ואינו חייב משום שחוטו חוץ אלא א"כ ראוי לפנים דכתיב (ויקרא יז) ואל פתח אהל מועד לא יצאו הראוי לפתח אהל [מועד] חייבין עליו בחוץ ואי לא לא: **ושניהם סופגין**. הראשון משום לאו דשחוטו חוץ דכתיב דהעלה (דברים יב) השמר לך פן תעלה וצוצחים (דף קו). ילפינן דהיקש שחוט ממעלה שם תעלה ושם תעשה⁽²⁾ מה מעלה לא ענש אלא א"כ הזהיר אף שחוט לא ענש אלא א"כ הזהיר: **חולין צפנים שניהם פסולין**. משום חולין שנשחטו בעזרה דילפינן להו נקדושין צפרק האיש מקדש (דף מ:). **והשני סופג**. משום אותו ואת בנו. אכל משום חולין שנשחטו בעזרה אזהרה דילה היא(דברים יב) כי ירחק וצחת צרחוק מקום אתה וצוח ולא בקירוב מקום⁽³⁾: **קדשים צפנים**. השני סופג משום אותו ואת בנו: **ופסול**. משום מחוסר זמן: **חולין וקדשים בחוץ**. דוקא נקט הראשון חולין והשני קדשים וכן כל השנויים צמשה דוקא נקט להו: **והשני סופג**. משום אותו ואת בנו: **קדשים בחוץ**. צתחלה ואחר כך חולין בחוץ פסול: **והשני כשר**. באכילה ואידי דתנא פסול תנא כשר: **ושניהם סופגין**. ראשון משום שחוטו חוץ ושני משום אותו ואת בנו: **חולין וקדשים שניהם פסולים**.

ראשון משום חולין שנשחטו בעזרה ושני משום מחוסר זמן: **והשני סופג**. משום אותו ואת בנו: **חולין בחוץ וצפנים**. הראשון בחוץ והשני צפנים: **קדשים בחוץ וצפנים הראשון כרת**. משום שחוטו חוץ: **ושניהם פסולין**. ראשון שנשחט בחוץ ושני משום מחוסר זמן: **ושניהם סופגין**. ראשון משום שחוטו חוץ ושני משום אותו ואת בנו: **קדשים צפנים וצחון**. השני סופג משום אותו ואת בנו. וסמך ליה אותו ואת בנו: **שור הפסוק הענין**. דאי אקמאי קאי נשחוק מיניה ונכתוב ואותו ואת בנו דהא צשור וצשה איירי לעיל: **צמוקדשין לא**. דהא אפסקיה: **כלאים**. רחל שילדה מן התייש שחטה ואת צניה: **ועד**

פרק רביעי חולין

עת.

אותו ואת בנו נוהג בין בארץ בין בח"ל. אידי דבעי למתני בחולין ובמוקדשין צפני הצית ושלא צפני הצית שהם לצורך קמני נמי צאריך וצח"ל ואע"ג דהוי שלא לצורך דחוצת הגוף היא כיון דאיכא דוכתא דהוי לצורך כגון צראשית הגז דהכי אמרינן צשילוח הקן (לקמן קלח:). דצאריך וצח"ל צכולהו שלא לצורך לצד מראשית הגז וצפני הצית ושלא צפני הצית צכולהו הוי שלא לצורך לצד מאותו ואת בנו כמיז לא לנהוג אלא בזמן דאיכא קדשים: **בזנין** **אאותו ואת בנו** שנוהג במוקדשים. וא"ת ואמאי ס"ד דלא איירי קרא צמוקדשין הא סתמא כמיז ואין לומר דאיטריך שאס נריך לפסח ואין לו אלא אותו שנשחט זו ציוס אציו או בנו דס"ד דלמי עשה דפסח ודמי לאו דלואו ואת בנו ולהכי איטריך דלא דמי דכי האי גויגא אמרינן לקמן צשילוח הקן (דף קמח).

גזי לדבר מלוא מנין דהא צמחוסר זמן איכא לאו ועשה וצלאו קרא לא⁽¹⁾ דמי ליה עשה ונראה דמעיקרא קשיא ליה משום דשור הפסוק הענין דמשמע למעוטי מוקדשין דליכא למימר משום דלא תמא צמוקדשין דוקא צא להפסיק דא"כ ליכתביה צעלמא שלא צענין קדשים וממילא הוה מוקמינן לקרא צכל מילי ולפי המסקנא צ"ל דלשום דרשה נכתב שם וא"ת צפ' הורע (לקמן דף קג). דדריש מקרא דאין מתנות נוהגים צמוקדשים שהיה צדין שנהגו מק"ו ופרץ צגמרא קרא ל"ל אי משום ק"ו איכא למיפרך כו' מכל מקום צלא ק"ו אי לאו דמיעט קרא צמוקדשים (לא) הוי מוקמינן לקרא צכל מילי וי"ל משום דקרא דמתנות לענין חולין כמיז: **אי מה קדשים בלאים בו**. וא"ת תקשה ליה נמי מה קדשים שלא צפני הצית לא דכה"ג אשכתן צפ' שילוח הקן (לקמן דף קלח:). ס"ד אמינא הואיל דלענין קדשים כתיב לא לנהוג אלא בזמן שיש קדשים וי"ל נהי דהוה נריך למיתני מ"מ לא איטריך קרא להכי דאע"ג דשלא צפני הצית אין קדשים קריבין מ"מ מקדש קדישי:

ועוד שה כתיב **ואמר רבא** זה בנה אב. צלא צצא הוה מצי למיפרך והא שור ושה כתיב דאין אתה יכול להוציא כלאים מצייניהם ואית לן למעוטי כלאים כדמוכח צמרכזה (צ"ק עו:). גזי כי יגנוצ איש שור או שה וטצחו אלא דעדיפא פריך וא"ת ואמאי לא גמרינן שור שור משצת ויהא אותו ואת בנו נוהג אף צחיה כדאשכתן צשור

נוהג אף צחיה צחיה דלמינן אף צהמה וי"ל כיון דלא מלינו למילף אף צהמה טמאה דומיא דשצת לא ילפינן כלל ועוד דאי משצת ילפינן א"כ שה דכתב רחמנא למה לי ועוד דומיא דקדשים דלא שייך צחיה ומהאי טעמא נמי הוה ממעטינן כלאים אי לאו דכתיב או:

זה

הוא ואינו מתקבל דאי אקמאי קאי נשחוק מיניה ונכתוב ואותו ואת בנו דהא רחל שילדה מן התייש שחטה ואת צניה: **ועד**

השתא דכתיב שור או שה אותו ואת בנו הפסוק הענין: ושור

עין משפט

נר מצוה

צג א מיי פ"י מהל' טומאת זרעמ הל"ז סגמ עשין להל:

א ב מיי פ"י מהל' שחיטה הל"ז סגמ לאוין קמט: ג [מיי] שם הלכה א סגמ לאוין קמט טוש"ע י"ד סימן טז עקיף ג:

רבינו גרשום

דניכחוש חיליה כלומר שיתיש כחו של אילן ולא יטעון פירות ביותר: כמאן חלינן כובסא בדיקלא כלומר דקל שמשיר פירותיו חולין בו דבריי הגדילין [בן] תמרים שגדילין התמרים יחד כאגוזין דקין ואותו הדבר שחתמרים גדילין בו שמן כובסא וחולין בו כדי שידעו רבים שמשיר פירותיו ויבקשו עליו רחמים:

סליק פירקא

אותו ואת בנו. חולין בחוץ שפירן כשרין כו' כלומר השני סופג את הארבעים משום דלאו דאותו ואת בנו: קדשים בחוץ הראשון חייב כרת משום שחוט חוץ ושניהן פסולין דשניהן בחוץ הוו. ושניהן סופגין את הארבעים הראשון משום לאו דשחוט חוץ ולא יבחו עור את זבחים והשני משום לאו אותו ואת בנו: חולין בפנים שניהם פסולין כלומר דחולין בעזרה פסולין וסופג את הארבעים משום אותו ואת בנו. ופסול משום מחוסר זמן חולין וקדשים בחוץ כו' והשני סופג את הארבעים משום לאו דאותו ואת בנו ופסול דמחוסר זמן חולין וקדשים בחוץ כו' וקדשים וחולין בחוץ כו' ושניהם סופגין את הארבעים זה משום לאו דשחוט חוץ וזה משום לאו דאותו ואת בנו: (חולין וקדשים) [קדשים וחולין] בפנים כו' והשני סופג את הארבעים ופסול. כלומר סופג את הארבעים משום אותו ואת בנו ופסול משום חולין בעזרה: חולין בחוץ ובפנים כו' כלומר והשני סופג את הארבעים משום אותו ואת בנו ופסול דחולין בפנים [פסול] קדשים בחוץ ובפנים כו' ושניהן פסולין כלומר ראשון משום דקדשים בחוץ והשני פסול דמחוסר זמן [הוא] ושניהן סופגין את הארבעים הראשון משום שחוט חוץ והשני משום לאו דאותו ואת בנו: חולין בחוץ ופסול כו' כלומר ראשון פסול דחולין בפנים הוא והשני סופג את הארבעים משום קדשים בחוץ ופסול כו' כלומר ראשון בחוץ ובחין כו' והשני סופג את הארבעים משום קדשים בחוץ הן ומחוסר זמן: שור הפסוק הענין. כלומר אי כתב שור או כשב או עז כי יולד כו' אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד הוה אמרינן במוקדשין ולא בחולין במוקדשין ואת בנו הפסוק הענין: ושור